

godina IV.

Dajmo djeci, kad nas mole...

Sjetimo se djetinjstva svoga. Kao i nama, i našim je siromašnim drugovima sunce gotovo jednako sjalo, jednako ih grijalo i milovalo. Svijetli dani: bezbrižni i lagani. Tad su i oni znali, da ih poslije igre čeka topao zalogaj, a u večer nekada posteljica i majčina slatka pjesma uspavanka. Danas se sve okrenulo. Tisuće i tisuće naše jadne djece ne znadu za takovu sreću. Nema za njih zalogaja, nema majčine pjesme. Kuća je pušta, prazna i hladna — a tako je i u onim malim dušicama: sve pušto, prazno i hladno. Djeca se suše, venu, pogibaju.

Jedina nada: dobro i toplo narodno srce. Ono će te sirotane primiti, prigrliti, ugrljati i okriepiti. Ali zato treba seliti, daleko, u još nevidjeni kraj. Treba ostaviti rodjeni dom, svoje seć, drugove, more — a što je najviše — majku... Treba: ili tako — ili umrijeti.

I djeca će otići. Dok se spremaju, nije im teško, jer još ne znaju, niti shvaćaju, što to znači ostaviti dom i majku. Ni dok su u željezničkim kolima — onako svi na okupu, nije im teško. Sve im je nekako čudno, neobično, novo: taj vlak, što onako strašno štropeće i novi krajevi, kojima prelaze — — — Drže oni, da će to doličeka potrajati, zato i ne misle na ono drugo, što je već daleko...

Ali kad stignu na mjesto, gdje čekaju dobri, još njima nepoznati ljudi, koji će ih primiti u svoje stanove — onda se ona mlada srca usplahire, lica ubijede, a oči gledaju zapanjeno, gotovo preplavljeno... Djeca je, kao da su se eto trgla iz nekoga čarobnog sna. Još im je teže, kad im treba dijeiti se od dotadašnjih drugova i suputnika. Taj trenutak je najbolji. Sunce zapada, a djeca pod uticajem ljuskobnog osjećaja osamljenosti, instinktivno pružaju za njime svoje suhe ručice — i sve misli, svi kucaji onih malih srdaca, kao da su se najednom pretili u onaj plahi i bolni poklik: mama! mama!

I nevoljne se ruke pružaju prema suncu, što na zapadu gasne, a vruće se suze toče niz uvela, ispacena lica.

Ali dobra ruka, koja ih je primila, doskora će osušiti one suze, djeca će se primiti, naužiti će se kruha i mlijeka, lica će im porumenjeti, suhe ruke zaobliti, — i sve će biti dobro.

Ali još malo, pa će udariti studen; slabe haljnice i „cokulice“, što ih je majka dala, istrošit će se. Dobrotvori učinili su, što su mogli, da istrgnu djecu iz žvata štiri, ali svega ne mogu ni oni. Ruklo i opele skupocjene su danas stvari... A studen je na vratima.

Možemo li mi dopustiti, da nam snijeg i led bje djecu, krv našu?

Sjetimo se djetinjstva svoga. Ako nam i nije bilo svina sjajno, a ono bijaše zacijelo toplije i blaže nego li je malim sirotama, što moraju od majke, da se prehrane. Učinimo, što možemo, da nam djeca ne idu po snijegu i ledu bosu i gola. Pomožimo, dajmo djeci, kad nas mole!... Na narodni blagdan 1918.

RATNI IZVJEŠTAJI:

Austro-ugarski.

Beč, 4. (D. u.) Službeno se javlja: Topnički je boj bio u brojnim odsjecima jugozapadne fronte vanredno živahan. Kod Asiaga i na Monte Sisemolu izjavilo se engleska poduzeća nasrtajnih četa. U predjelu ušća Piave traju bojevi. — Poglavica generalnog stožera.

Njemački.

Berlin, 4. (D. u.) Iz velikog se glavnog stana službeno javlja: Zapadno bojište: Vojni skupina prijestolonasljednika Rupprechta: Bojna je djelatnost oživjela na večer u nekim odsjecima. Od ranog jutra teži jaka paljba neprijatelja na obim stranama Somme: Ovdje su se razvili topnički bojevi. — Vojna skupina njemačkog prijestolonasljednika: Žestoke djelomične navale Francuza sjeverno od Aisne. Istočno od Moulin-sous-Touvent bio je neprijatelj suzbijen protunavalom u našim prednjim linijama. U ostalom skršili se njegovi napadaji pred našim zaprekama. Ponovni su se nasrtaji neprijatelja zapadno od Château-Thierry izjavili. — Vojne skupine von Gallwitz i vojvode Albrecht: Žestoki nasrtaj neprijatelja na istočnom Brijegu: Može se suzbijati. U Sundgani dopremili smo zarobljenika kod uspješnih poduzeća. — Poručnik je Udet polučio svoju 40., poručnik Runoi svoju 29. i 30. zračnu pobjedu. — Ludendorff.

Rat.

Francuski izvještaj od 3. srpnja popodne: Između Oise i Aisne izvelli smo djelomični napad: severno od Moulin-sous-Touvent. Naše su

čete osvojile njemačke položaje na fronti od 3 kilometara i u dubini od 800 metara. Broj do sada brojenih zarobljenika iznosi 220. Zapadno od Château-Thierry, u predjelu Vauxa, izjavila se njemačka navala u francuskoj paljbi. Francuzi su dopremili zarobljenika. I drugi su navalni pokušaji Nijemaca sjeveroistočno od Monceia i u Gornjoj Alzaciji ostali bez uspjeha. Na ostaloj je fronti prošla noć mirno.

* **Pred zasjedanjem parlamenta.** „Slovenec“ prima iz Beča: U parlamentu je opet živo. Vodje stranaka prispješe u Beč i vijećaju o položaju. Dr. Seidler, koji sa svojom njemačko-nacionalnom politikom kolisa između sumnjama i varkama, predsjedao je jučer daljnjemu ministarskom vijeću, koji je trajao od deset sati prije podne do dva sata po podne, i kojem su prisustvovali svi članovi kabineta. O tom, kako je sjednica potkla, čuva se najveća tajna. Vlada drži, da će Poljaci glasovati protiv proračunskog provizoriju, za koji će glasovati njemački socijalni demokrat. Za emisiju novog ratnog zajma misli vlada, da će glasovati opet Poljaci, dok će njem. soc. dem. biti protiv. Tako bi se vlada nekako izvukla iz škripca i dobila malu većinu.

* **Medjusaveznička parlamentarna gospodarska konferencija** prihvatila je 3. t. m. jednodušno sljedeću odluku: Konferencija izjavlja, da je zadovoljna sa izjavom Bonar Lawa u Dolnoj kući, koja se tiče nadzorstva sirovina u svrhu zaštite interesa engleskog naroda i njegovih saveznika. Konferencija izražuje nadu, da će i savezničke vlade organizovati kontrolu sirovina i da će promicati taj rad uzajamnim koncesijama i izmjenom tvorničkih proizvoda i robe. Iza daljnje dulje rasprave bila je prihvaćena druga rezolucija, koja odobrava prosvjed savezničkih vlada protiv mira središnjih vlasti su Rumunskom. Ovaj ugovor da stavi izvan krijeposti ugovor, koji se tiče podunavske plovidbe. Rezolucija daje oduška nadi, da će saveznici kod mirovnog ugovora uspostaviti pravedno položaj.

* **Zdravstveno stanje Nj. Veličanstva carice** poboljšalo se znatno.

* **Klevetanja.** U Austriji regbi, uvriježio se žalosni slučaj bijedjenja, klevetanja i denunciranja. Poznato jest, što je naš narod morao i mora još da pretrpi usljed besavjesnih denuncijacija. I danas još je svaki, koji smatra zvanično mišljenje o patrijarizmu i udilom, političkim sumnjivcem. Poznata je i također žalostna historija, koja se desila prof. Lammaschu, koji je stupio na čelo onih malobrojnih razboritih ljudi, koje strast ratovanja i pobjedjivanja nije još posve zaslijepila. Profesor je Lammasch, o kojemu nitko ne može da kaže, da je plicen agent anante ili da vodi defetističku politiku, postao predmetom niskih kleveta i zahrptnih sumnjčenja, žrtva grubih indikreција i sirove lažljivosti izvjesnih žurnalista i krugova. Ova se zlobna strast bijedjenja nije sada zaustavila ni pred ličnošću Njezinog Veličanstva naše carice, koja je postala našem narodu i svim putnicima u tom ratu draga, kad se pročulo, da osjeća duboko sa nevoljom naroda i da baš ona mol: i radi, da se svijetu povrati mir. Radi toga su Njezini rođeni i imendan bili iskreno i iz srca pozdravljeni u svim našim novinama, a članci, posvećeni carici, odlikovane se time, što su izbjegavali konvencionalnost prigodnih fraza, već izvirali iz čistog vrela srdačnog osjećanja. Jer carica je razumjela naš narod i naš narod je razumio caricu. Uvjereni smo, da je naš narod bez razlike mišljenja osjetio ogavnost i odvratnost pred svim takvim pokušajima, što su išli za tim, da otudje carici narod. Ali moramo primjetiti, da naš narod nije imao pristupa u krugovima klevetnika, da naš narod nije ni mogao upozoriti ministra-predsjednika Seidlera na tužne ove pojave. Protežiranje lakoumnog bijedjenja dotjeralo je dotle, da ni osoba Njezinog Veličanstva nije više sveta i da se pokvareni denuncijanti po zanatu ne začaju više igravati vladalačke kuće! To je bio naravan razvoj stvari, jer beskarakternost i nepoštenje ne poznavaju niti obzira niti granica, već jedino svoje sebičan cilj i svoju osobnu korist. Ovaj događaj neka služi za poduku onima, kojima je sistem bijedjenja i laži do sad služio i koristio.

* **Organizovanje poljskog domobranstva.** Poljski ministar unutrašnjih posala Stęczyński stigao je u Ljublin, gdje je konferirao s generalnim guvernerom o preuzetju državnih posala. U konferencijama se je raspravilo pitanje, kako će se organizirati državno domobranstvo i prokčiti put krajeveskom poljskom upravnom aparatu, kao i o preuzetju uprave u austrijskom okupacionom području po poljskom ministarstvu.

* **Rat na moru.** Wolffov ured javlja: Novi uspjesi podmornica u zatvorenom području oko Engleske: 14.000 brutto regist. tona.

* **Zračna poštna sveza između Beča i Budimpešte** jučer, 4. t. m., otvorila se u Budimpešti na svečan način zračna poštna sveza između Beča i Budimpešte.

* **Novi porezi u Rumunjskoj.** Vladin list „Steagul“ navješćuje, da je rumunjska država prisiljena, kako bi pokrila svoje povećane izdatke, da podvostruči primitke, s kojima je raspolagala pred dvije godine. Dohodak rumunjske će države iznositi preko 1 milijardu. Hrptenjača buduće finane reforme bit će dohodarina. I ostali, prije veoma niski, direktni porezi, povisit će se znatno.

* **Ugarska zastupnička je kuća** 4. t. m. nastavila generalnu debatu o izbornoj reformi. Zastupnik dr. Vilim Vaszony ističe, da se nacrti, predloženi od odsjeka, znatno razlikuju od prijašnje zakonske osnove i to u pogledu općenosti izbornog prava kao što i jamstva za pravedno provodjanje izbora.

* **Njemačkom državnom saboru** predložen bi novi ratni kredit. Traži se 15 milijarda maraka kao dodatak državnom proračunu za godinu 1918., koji će biti pokriven zajmom.

* **Sultan umro.** Dopisni ured javlja od 4. srpnja: Polag vijesti, koja je iz Carigrada stigla u Beč, umro je sultan jučer u 7 sati na večer.

* **Belgijski ministar pravosuđa u pape.** „Societate Belgue“ javlja: Belgijski ministar pravosuđa Carton de Wirt posjetio je papu u velevažnoj stvari.

* **Velozdajnička parnica u Parizu.** „Agence Havas“ javlja, da je 3. t. m. započela pred vojničkim sudom u Parizu parnica protiv talijanskog novinara Hanaua, kojega se krivi sporazuma i druženja sa neprijateljem.

Iz bivšeg ruskog carstva.

Iz zanimljivih podataka lista „Sozialdemokraten“ proizlazi, da u Rusiji vlada velika nestašica svega. Svaka osoba dobiva dnevno 50 grama kruha, u kojem je umješana slama. Kilogram krumpira stoji 9 rubalja, kilogram masla 50 rubalja. Gotovo dnevno bune se mase naroda protiv Lenine vlade. Bune potlaćuju se bezobzirno mitraljezima. U brojnim skupštinama izrazila misao, da sovjetova vlada vodi neumoljiv rat protiv radništva. I sindikat slagara u Moskvi prosvjedovao je protiv boljševičke vlade, koja uništava zemlju i radnički stalež. U Petrogradu i u Moskvi prevladava mišljenje, da će Njemačka poduzeti sve, što je u njezinim silama, da uzdrži Leninovu vladu na vlasti i da onemogući uspostavu Rusije. Pučke mase mrze danas u mnogo većoj mjeri Njemačku nego li prije nekoliko mjeseci te čezne sa oslobodjenjem.

Wolffov ured javlja iz Londona od 26. lipnja: Reuterov ured doznaje iz Chabina: Austro-njemački su zarobljenici zaposjeli Irkutsk. Čeho-Slovaci povlače se u smjeru na Krasnojarsk.

„Berliner Tageblatt“ javlja: 27. lipnja primio je hetman Skorpodski odaslanstvo ukrajinskog sovjetskog kongresa, koje mu je predalo spomenicu o organizaciji vlade u Ukrajini. U toj se spomenici veli, da politika sadašnjeg kabineta izazivlje u zemlji nemire i nezadovoljstvo. — U ukrajinskim vladinim se krugovima govori o skorašnjoj promjeni vlade. Imenuju se tri kabineta: veleposjednika Kočubeja, samostinika i socijalnog federaliste Mišnovskog i državnog odvjetnika Markijeviča. Vele, da treća lista imade najveći izgled na uspjeh. U tom bi slučaju postali: ministrom-predsjednikom Markijevič, ministrom unutarnjih posala Sukovin ili Demčenko, ministrom ministrom Grekov, ministrom vanjskih posala Dorošenko, ministrom za trgovinu i industriju Sirerenko, ministrom pravosuđa Seluhin, koji ostane predsjednikom mirovne delegacije, i ministrom željeznica Ortenko. Ostali članovi nijesu još poznati.

Havas javlja iz Moskve od 27. lipnja: Rusko-njemačka komisija za izmjenu zarobljenika prekinula je svoje radnje, a da nije postigla nikakvog rezultata. Njemačka je komisija tražila tvrdokorno, neka se izmjeni momak za momka.

„Temps“ javlja, da je središte proturevolucionarnog i čeho-slovačkog pokreta grad Samara. Sovjetove čete su postavljene na Volgi na liniji Simbirsk-Samara, gdje su postreljale sve proturevolucionarce, koje su pohvatalo, isto, kao što su Česi postreljali u Samari crvene gardiste. Kad su se sovjetove čete približile gradu, ostavili su Čeho-

Slovaci Samaru i povukli se s bogatim plijenom. Trocki računa da će doskora biti ugušen čehoslovački i proturevolucionarni pokret.

Kako se izvješćuje, pukao je 1. t. m. u Kijevu glas, da je u Rusiji proglašen veliki knez Mihajlo Aleksandrovič za cara, te da već kreće sa Cesima i kozacima na Moskvu. Tečaj rublja poskočio je poradi toga odmah za 7 kopejaka.

Svi znakovi upućuju na to, da Ceho-Slovaci spremaju novo grupiranje svojih četa u pravcu prema Zlatoustu i Celjabinsku, da udare na Sadrinsk. U Omsku je položaj ozbiljan. D šlo je do bojeva na željezničkoj postaji. Cete kozaka, kirgiza i bijelih gardista pridružile su se Ceho-Slovacima. Sve se jasnije zamjećuje njihovo nastojanje, da se izazove proturevolucija. U Pensu su Ceho-Slovaci pljačkali, a na pruzi Simbirska zaposjeli su željeznicu. Željeznički su vagoni bili natovareni živežnim namirnicama za sovjetu, ali Ceho-Slovaci su ih prisvojili i tako prouzročili glad među seljacima i radnicima. Osvojivši Celjabinsk, ustrojili su Ceho-Slovaci posadni stožer, kojemu stoje na čelu prebjegli časnici.

"Echo de Paris" javlja iz Londona: Kako javljaju diplomatske informacije, preživjela je ruska sovjetska vlada tešku krizu, jer joj je prijetila opasnost, da padne. Dogadjaji su se tako zaoštrili, da je došlo do krize. Već se naziru elementi protunjemačke vlade. — Prema vijestima iz Helalngforsu ruski listovi boljševika traže, da se reviziji podvrgnu saveznički ugovori sa antantom i da se sklopi savez sa Njemačkom.

U Kijevu obdržavao se sveukrajinski sastanak školskog odbora, koji je sastavljen od roditelja školske djece, u kojem se zaključilo, da se u ukrajinskim državnim školama mora pridržati ruski naukovni jezik, koji je neophodno potreban za narode, koji stoje u svezi sa ruskom kulturom. Ukrajinski se jezik može uvesti kao fakultativni predmet. Nasuprot je obvezatan predmet ruska povijest, pošto je to jedina mogućnost proučavanja ukrajinske povijesti.

Prema vijestima iz Rusije, Saratov je središtem proturevolucionarnog pokreta u Južnoj Rusiji. Tu se nalaze i svi oni generali, koji se nisu htjeli da pokore terorizmu boljševika i sovjetove vlade.

Dopisni ured javlja iz Washingtona od 3. srpnja: Poklissar Udruženih država Francis, koji boravi sada u Vologdi, javlja državnom odjelu, da su boljševici uapsili članove pokrajinske vlade u Arhangelsku. I dumi je u Vologdi bilo zagroženo, da će biti uapšena.

iz slavenskog svijeta.

Iz češkog svijeta. Česi u monarhiji nastoje da opet doprinesu jedno praktično zrnko slavenskoj uzajamnosti. Na svim češkim srednjim školama imao bi biti uveden hrvatski i poljski jezik, kao obilgatan predmet. U "Cesti", koja kao

Apostoli Slavenstva.

Danas slavimo uspomenu velikih slavenskih apostola sv. Cirila i Metoda, koji su pred više 1050 godina bili prvi buditelji slavenstva i čiji se rad živo osjeća i u današnjem životu Slavena. Kulturne se posljedice tog rada ne mogu dovoljno uzveličavati. Dva su skromna grčko-bugarska svećenika svojim kratkovijekim radom mogla preporoditi sva slavenska plemena, od Rusije sve do Jadranskog mora i daleko na istok i jugoistok. Rad naših apostola otvorio je slavenskim narodima ulaz u svijet i u historiju. Od tog se dana spominje njihova kulturna povijest, od tog se dana počela sve jače buditi svijest slavenske zajednice. Konstantin i Metod bijahu Grč, ali svojom ljubavi i požrtvornim radom, za kojega je Metod činio kroz godine u tamnici, pridonijeli su našem narodu veću korist i imadu za nj veće značenje nego li svi znameniti muževi i kraljevi kasnijih pokoljenja.

Prije 1055 godina vladao je u Moravskoj češki kralj Rostislav, Mojmirov sin, svijestan sin svog naroda i čovjek vanredne političke spreme. Već u ono doba zavidjali su njemački kraljevi i crkveni dostojanstvenici slavenskom narodu sreću i blagostanje, što je uživao u moćnoj i slobodnoj velikomoravskoj državi. Njemački kneževi i njemački vladike išli su u boju protiv slavenstva ruku u ruku. Nije to bio otporen boj, već kako je to običaj našeg sjeverozapadnog susjeda, radi'o i spletkarilo se zahrptno, kušalo se zatrovati slavenski narod i uništiti ga, ubijanjem njegove narodne svijesti. U ratovima protiv velikomoravske države nijesu imali Njemci sreće. Ako im je uspje'o te su polučili kakav uspjeh oružanom silom, vratilo im se šilo za ognjilo. Za to, su njemački biskupi vrebali na svaku priliku, kako bi se mirnim putem dočepali slavenskih zemalja i pod izlikom kršćanstva širili po našim zemljama germa-

literarni tjednik izlazi u Pragu, opaža se mnogo zanimanja za prilike na slavenskom jugu te za kulturni i politički rad Jugoslavena. U književnom pregledu nalazi se kritika "Književnog Juga", "Savremenika", vijest o sakupljanju prinosa za jugoslavensko kazalište u Trstu itd. — Prošle subote imala se u Pragu obdržavati javna skupština, na kojoj bi govorio dr. Kramarž o češkom pitanju. No kao da osoba i ime dr. Kramarža, (koga su uostalom podignuli u današnju visinu samo progoni i dobra volja naših vlastodržaca) plaši prašku policiju i ne da praškim Njemcima ni u snu mira. Tako su i ovaj put poslali pred Narodni Dom, gdje se ta skupština imala obdržavati, četu redara, koja nije dozvoljavala ljudima da se približe. U svjetini bijaše uapšena neka slušateljica medicine, no na posredovanje novinara bi opet puštena na slobodu. — No značajno je, da je skupština, koju je sazvao na isto mjesto socijalni demokrat dr. Smeral bila dozvoljena, ali tu su opet razbili češki radnici, koji nisu pustili konservativnog socijalnog demokrata da progovori. Skupštinu je zatim u općoj vrevi i vici raspustio vladin komesar, pozivajući prisutne da se razidju. U zadnje se doba mnogo pisalo o djelovanju Čeha u inozemstvu osobito u Rusiji, te o djelovanju prof. Masaryka u Americi. — "N. F. Prese" prima iz Moskve: Prema vijestima ovdanišnjih listova razvija prof. Masaryk u Americi živu agitaciju u prilog čehoslovačkih četa, koje se u Sibiriji bore protiv boljševicima. U Philadelphia je bila velika skupština tamošnjeg češkog "Sokola", na kojoj je Masaryk držao govor. Poslije svršetka skupštine bio je poslan brzojav vodji Čehoslovaka u Sibiru u kojemu se izjavljuje, da su na putu već pojačanja iz Amerike.

Pozdrav Češke državopravne demokracije J. D. S. Predsjedništvo. Jugoslavenske demokratske stranke primilo je sljedeće pismo: U Pragu, 28. lipnja 1918. Poštovana gospodol U danima, kad se sakupljate iz svih krajeva slavenskog Juga u Ljubljani, da osnujete Jugoslavensku demokratsku stranku, sjećamo se vas s najtoplijom simpatijom, jer smo osvjedočeni, da će osnutkom nove stranke biti učinjen daljnji bivstveni korak do konsolidiranja političkih sila jugoslavenskog naroda. Pozdravljamo u Vama novog suborca, koji će poći za jednakim ciljevima kao i stranka, u čijem imenu imamo čast da govorimo. Zelimo Vašem radu potpuni uspjeh i ostajemo sa izrazom bratskog štovanja: Tajništvo češke državopravne demokracije: Karel Kramarž, predsjednik, F. Šas, tajnik.

Češki gostovi u Hrvatskoj. Urednik J. K. Strakaty, koji je na ustanovnoj skupštini Jugoslavenske demokratske stranke zastupao uredništvo obustavljenih "Narodnih Listi" i češku državopravnu demokraciju, otputovao je u srijedu iz Ljubljane u Zagreb, odakle će posjetiti naše primorske krajeve. U Crikvenici je na ljetovanje prispio Jaroslav Kvapil, poznati među ostalim u slavenskom svijetu kao dobar duševni organizator. S njim je prispjela i njegova supruga, dramatičarica Dydlova i kćerka, te će tamo ostati nekoliko tjedana.

nizaciju. Taktika staronjemačkih biskupa našk je na sistem današnjih Njemaca, kojega su punim uspjehom upotrebili u boju protiv Rusije. Prije više od 1000 godina služili su se Njemci kršćanskom vjerom kao dobrodošlim sredstvom, a u XX. vijeku zlorabljaju u svoje svrhe socijalističke nauke. Njemačkim biskupima i kneževima je stalo do krasnih Kristovih mjera baš onoliko kao što današnjim njemačkim vladama do boljševičkih teorija!

Kralj je Rostislav uvidio veliko kulturno značenje kršćanske nauke ali na drugoj strani bio svijestan pogibelji, koja mu prijete sa strane njemačkih biskupa i njihove tobožnje vjerske propagande. Odauka, koju je stvorio, da usreći svoj narod kršćanskom vjerom, a da stane uspješno na put imperijalizmu Njemaca, zamjera je njegovom imenu u povijesti trajnu vrijednost. Rostislav obratio se na grčku crkvu, koja onda još nije bila odijeljena od Rima i izmolio od nje prosvjetitelje za svoj narod. I sreća je htjela, da su ovi slavenski apostoli bili: Ciril i Metod.

Braća Ciril i Metod rodiše se u Solunu, gdje su vladale već u ono doba slične prilike, kao što danas u Puči. Okolica bijaše slavenska a grad grčki. Ali gradjani su poznavali također slavenski (staro-bugarski) jezik. Ciril i Metod došli su u Moravsku pripravljeni već za svoje zvanje, a izgleda, da su donijeli već nekoje prevode crkvenih knjiga sa sobom. Božja riječ, propovijedana u slavenskom jeziku, postigla je čudo i što nije uspjelo silničkim njemačkim biskupima, uspjelo je zvučnom slavenskom jeziku i doskora bijahu čitava Moravska i Panonija pokršćene. Praktični i učeni ljudi nijesu se ograničili na tumačenje svetih knjiga, već su se jednako pobrinuli za pomladak i odgojili veliki broj slavenskih svećenika, koji su kasnije po čitavom slavenskom svijetu proširili Kristovu nauku i probudili narodnu svijest.

Da se prosudi blagodatne posljedice tog uspjeha, moralo bi se napisati za svaki slavenski narod po-

Domaće vijesti.

Dobrotvorna zabava. Podčasnici tvrdjavno polske željeznice priredjuju u korist ces. i kr. Karlovo ratnog pripomoćnog fonda, dobrotvornu vrtnu zabavu. Vrtna zabava održavati će se kraj crkve -Madonna delle Grazie u Siani preko puta od carskog šumskog perivoja, u nedjelju 7. srpnja od 8 sata poslije podne dalje. U slučaju slabog vremena odgadjat će se zabava na 14. srpnja 1918. Uz koncert sa tombolom poskrbiti će se za razne manje zabavice, kao što po mogućnosti za jelo i piće. Dozabavišta ide električna željeznica, a osim toga od trga Ponte motorna poljska željeznička kola. Posebni pozivi ne izdaju se, svaki dobro došao.

"Travankorska Kraljičina". U kazalištu "Politeama Ciscutti" prikazivat će se sutra veličajni film u 5 čina "Travankorska Kraljičina" sa slavnom umjetnikom Elgom Beck u glavnoj ulozi. Ovaj je igrokaz doživio u glavnim bečkim berlinskim kazalištima vanredan uspjeh.

Mali oglasnik

KINO CRVENOG KRIŽA

Ulica Sergija broj 34.

Današnji raspored

"Četiri djavla"

umjetnički roman an predigrom i 3 čina.

"Boj sa visogorjem"

vojnička naravna snimka.

Početak:

3-1, 4-25, 5-50 i 7-15.

Uz nacne cijene za ovaj film:

I. mjesto K1-20; II. mjesto 10h

Ući se može kod svake slike.

Ravnateljstvo si pridržuje pravo promijeniti raspored.

Esperantisti

koji se nalaze u Pulju, umolvjavaju se, da predaju svoje naslove kod tallonice, Fondacija Via Medolino 22.

Soba i kuhinja

Iznajmljuje se u Via Arenabroj 22, II.

U trgovini pokućstva, Fil. Barbalita.

u Silanskoj ullici, prodaje se novo pripjele pokućstvo.

Oglasujte

u "Hrvatskom Listu"

Burad

za transport, novu i rabijenu, vinsku, od ulja, repe ili zelja, nu posve uređenu

kupuje

Sisačka tvornica kisele repe i zelja, Sisak (Hrvatska).

"Kreditno i eskomptno društvo"

Pula trg Custosa 45

prima u pohranu novac uz najviši moguć kamatnjak, te isplaćuje uloške po dogovoru, bez obzira na ratno doba u svakoj visini. Uredovni satovi samo od 4 do 5 po podne.

sebnu knjigu. Mi se moramo ograničiti na naše opoštoje, koji su, unatoč njihovoj pravednosti, dobroti i naučenosti, postali ciljem podsmuklosti i zlobe njemačkih biskupa i kneževa. Ova mržnja njemačkih vladika, koja je proizlazila iz sebičnih povoda, što su im grčki svećenici otežali slavenski plijen, od kojega su si obećavali vanrednu materijalnu korist, osjetio po Cirilovoj smrti osobito Metod, kad je papa Hadrijan oko 870 imenovao Metoda panonskomoravskim nadbiskupom. Ma da je Metod bio nadbiskup i jednakoopravan svojim njemačkim susjedima, bio je odsudjen na vijecanju njemačkih biskupa na tamnicu. Sudio je proti crkvenom pravu nadbiskupa freisinški biskup. U tamnici je patio naš apostol sve do godine 873, dok ga nije izbavio iz nje papa Ivan VIII., koji je oštro nastupio protiv bezobraznosti i pakosti njemačkih biskupa. Život Metoda je od tog dana sve do njegove smrti samo vječita borba sa spletkama i zahrptnim napadajima njemačkih biskupa, kraljeva i kneževa. Ali prije svega morali su pogoditi njegovog pokrovitelja i branitelja, kralja Rostislava. Da bi ga se domogli, potkupili Njemci njegovog nećaka Svatopalka, koji je izdao svog strica te ga predao Njemcima. I dok je Metod zdvajao u tamnici, internirani su Njemci velikomoravskog kralja u samostanu. Ali prije toga su milosrdni kršćani i "prosvjetitelji" barbarskih naroda izvadili sijedom kralju oči. Lišen vida izbavila ga brza smrt od muka i nevoja.

Po smrti Rostislava radio je Metod neumorno da je za dobrobit naroda. Prevajdajao je crkvene knjige, prosvjeteljivao puk i odgajao si buditelje naroda. Podvostručenom su silom navalili njemački velikaši na osirotje'u Veliku Moravsku. Ali sve uzalud. Sjerne, koje su veški naši apostoli položili u mlada i zdrava srca, donijelo je neočekivan plod i misel naših plemenitih narodnih buditelja postale su danas imovinom vascije'og slavenskog naroda.

Polje
Cijena list
za čitavu g
za polugodi
tromjesečno
počeo K 4-
daji 16 fl.
OGLAŠI p
apravi lista

Godin

Iz p
SHS. žena
Ivo Vojno
ebnu pjes

U vrijeme
— vi
ni to
našeg
on tad po
sve p
rodjen
jer m
Ali Ang j
i zag
— Sp
I onda sa
tri vo
Tri su vo
— ni
— Kuda?
Ovud
pratil
A kad dod
cvijec
one vidje
ljačko
ovjenu
grijav
— Nu čud
božje
sa d
Hrvat
I tad ona
suzu
i snaž
čekal

Od onog o
djecu
d u čn
sve majke

sve djeve o

sve bake z
vremen

sve neženje
vjenčan

svi djedovi
jena,

I onda svim
blagoslo
u ime Ma
Molo h
čeni č

Narod
greba jav'jaju
iz svih s'ojev
stig'o je već
jav'jaju o sve
žavati. Kuće
vama, našim
kovaie slovens
pčete pripravlj
nama razvijaj
grafa Urania
5. srpnja za n
Svi su s'ojevi,
društva bila su
da se spase d
naroda.
Narod n
Puči na bogzn
mogli ni razvi
naša braća u
nikakvo predav
jer u Puči treb
Zagreba stigoš
stvari, koje su
Sabrani
se imućniji naš
su onako sjajne
rivači za naše š
čeno, naše strad
za Narodni h'ag